

İŞÇİLER BİRLİK OLSA

Aydınlık Gazetesi, 5 Ağustos 2014

Yıldırım Koç

Bazı işçi eylemlerinde genellikle işçilerin zıplayarak attıkları bir slogan, “dünya yerinden oynar, işçiler birlik olsa”dır.

Gerçekten de işçiler birlik olsa, dünya yerinden oynar.

Ancak işçilerin birlik olması çok zordur.

Herkesin çeşitli kimlikleri/aidiyetleri vardır. İnsan belirli bir etnisiteye aittir. Küçükten itibaren belirli bir inanç sistemi içinde yetiştirilir. Belirli bir siyasal görüş edinir. Belirli bir bölgenin insanıdır. Belirli bir mesleğe sahiptir.

Bu listeyi uzatabilirsiniz.

İşçiler niye tüm bu diğer özelliklerini kenara koyarak “birlik” olsunlar ki?

İşçiler ancak hayat onlara başka çare, başka çıkış yolu bırakmadığında, “birlik” olurlar.

Etnik Köken mi, Sınıf mı?

1988 yılında Bitlis Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü’nde taban eğitimi yapıyorduk. O yıllarda sürekli gündemde tutmaya çalıştığım konu, sınıf kardeşliğinin, etnik köken kardeşliğinden, inanç kardeşliğinden, siyasal görüş kardeşliğinden, vb. daha önemli olması gerektiği, sorunların aşılabilmesi için başka çarenin bulunmadığı anlayıştı.

Eğitimin sonuna doğru işçilere bir soru sordum. “Ben” dedim “Türk kökenliyim, sizler Kürt kökenlisiniz. Siz işçisiniz, ben de işçilerle birlikte olan bir kişiyim. Kendinizi bana mı daha yakın görüyorsunuz, sizin aşiretinizden olup, diyelim sınırın öbür tarafında yaşayanlara mı?”

Salih isimli, uzun boylu, zayıf bir işçi arkadaş söz aldı; dürüstçe düşüncesini açıkladı. Aynı aşiretten olup sınırın ötesinde yaşayanları kendisine daha yakın gördüğünü söyledi.

Ben de o zaman, “siz böyle davranırsanız, benim de sizi değil, diyelim Azerbaycan’daki soydaşlarımı kendime daha yakın görmem gerekir; ama o zaman yanlış yapmış olurum,” demiştim.

Salih o zamanlar işyerinde temsilciydi. Yanılmıyorsa daha sonraki yıllarda işyerindeki işçilerin bağlı bulunduğu Van şubesinde yönetici oldu. Duyduğuma göre yıllar önce vefat etmiş.

Bitlisli işçiler, ancak çaresiz kaldıklarında anlayışlarını değiştirdiler. 1989 yılında ve daha sonraki yıllarda onlar da ülkenin dört bir tarafındaki sınıf kardeşleriyle birlikte meşru ve demokratik kitle eylemlerine katıldılar ve özellikle 1991 toplu iş sözleşmesinde çok önemli ücret artışları sağladılar.

İşçilerin birlik olması zannedildiğinden çok çok daha zor bir süreçtir. Yüzyılların insanın bilincinde ve bilinçaltında bıraktığı izlerin ekme ve hak mücadelesinde sürekli olarak etkisiz kılınması yıllar ve belki kuşaklar alır.

“Bizimkiler” Kim?

İşçilerin birliği konusunda benim kullandığım basit bir örnek var.

Bir işçi evine biraz geç gitse, eşi de ona nerede olduğunu sorduğunda, “bizimkilerle birlikteydim” yanıtını verse, ne anlaşılır.

Eşi, “bizim hemşehrilerle mi birlikteydin,” diyebilir.

Eşi, “camiden mi geliyorsun, yoksa” diye yanıt verebilir.

“Partiye mi uğradın” sorusu da olabilir.

Genellikle de bu tür sorular sorulur.

Bir işçi evinde “bizimkiler” dediğinde eğer eşinin aklına etnik köken, inanç, siyasal görüş, meslek gibi özellikler geliyorsa, daha gidilecek çok yol, yenecek çok fırın ekme var demektir.

İşçiler birlik olsa, dünya yerinden oynar.

Ancak işçilerin birlik olması, işçilerin birçok anlayışının kökünden değişmesiyle mümkündür. Bu anlayışların değişmesinde hem kapitalizmin mevcut sistem içinde işçilere çıkış yolu bırakmaması, hem de bu doğrultudaki bilinçli çabalar etkili olacaktır.